

VETUS ET NOVA
ECCLESIAE
DISCIPLINA

CIRCA

BENEFICIA & BENEFICIARIOS,

DISTRIBUTA IN TRES PARTES SIVE TOMOS,
quæ & ipsæ in tres Libros singulæ distributæ sunt.

PARS PRIMA, sive TOMUS PRIMUS,

UBI AGITUR

LIB. I. De primo Cleri Ordine.

LIB. II. De secundo Cleri Ordine.

LIB. III. De Clericorum & Monachorum Congregationibus.

QUESTIONIBUS SINGULIS EX ORDINE TEMPORUM

Ab exordio Ecclesiæ ad Clodovæum, inde ad Carolum Magnum, rursus
inde ad Hugonem Capetium, denique ad hæc usque tempora pertractatis;
nusquam tamen interrupto earum contextu.

OPUS EX SANCTIS PATRIBUS, EX CONGILIIS,

ex quorumque temporum Historiis decerptum.

EDITIO PERTIA ITALICA,

variis Animadversionibus locupletata.

AUTHORE, EODEMQUE INTERPRETE

LUDOVICO THOMASSINO

Oratorii Gallicani Presbytero.

VENETIIS, MDCCLII.

EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA.

Superiorum Permissu, ac Privilegiis.

ELOGIUM HISTORICUM
P. LUDOVICI THOMASSINI,
ORATORII GALLICANI PRESBYTERI,
E Gallicis Elogiis Virorum Illustrium superioris
ſæculi D. Peraltii Parisiis 1698.

A JOANNE DOMINICO MANSI,
Congregationis Matris Dei, Lucenſi, Latinis Literis traditum.

AQUABILIS adeo vitæ genus ſectatus eſt P. Thomassinus, ut totum ejus Elogium paucis tranſigi poſſe videatur; antequam enim apud Patres Oratorii inſtituendus traderetur, ubi & vitæ curſum abſolvit, nullo alio quam præce & ſtudio totus occupabatur. Sed incredibile illa ad ſtudium excolendum contentio, tam largam cognitionum meſem viro intulit, ut ſi explicare ſingula noſtra hac commentariuncula meditaremur (quod res ipſa exigeret, ut juſtam aliquam ejus ideam ingereremus) præſcriptas nobis ſcribendi metas plus niſio cogereſſemus excedere.

Ex quo juveniles ſcientias, literas ſcilicet humaniores, eloquentiam, & Philoſophiam habuit familiares, docere alios aggreſſus, & aliorum proſectum in eo ſtudii genere, & ſuum maxime præſentavit; qua enim præſtabat ingenui vi & perſpicacitate, nihil traſtandum aſſumebat, quin nova ſimul præſta & inveniret ipſe, & alios inventa doceret. Sed genio & religioſi cordis pietate ad Theologiæ ſtudium veſtificatus, brevi unica huic occupationi æteras omnes poſthabuit; eam poſſimum ſibi eligens Theologiæ partem, quam in Scriptura, Patribus, & Conciliis maxime verſantem, poſitivam appellant. Cum Patris Petavii liber de Dogmatibus publicam lucem aſpexit, tanti viri exemplo conſilium ſuum confirmavit, non quidem ſpicilegium colligendi Viri doctiſſimi, qui ad dogmatum hiftoriam tam exactam ſedulitatem, & vetuſtatis peritiam contulit, quantum rei vaſtitas exigeret; ſed ſuper ſtruſtas ab illo meditationes gradiens, ad intima myſteriorum & dogmatum adyta pervaſit. Hiſtorici partes in iſis quæ ad dogmata pertinent, egregie Petavius exequutus eſt; noſtro vero decus eſt non infimum, abditiffima quæque & ſublimia myſteriorum arcana, in iſis maxime quæ ad Filii Dei in carnem adventum ſpeſtant, pervaſiſſe. Equis non admiretur latentia Dei conſilia, ſines, rerum inter ſe connexiones & affinitates, & alia ſexcenta ejus generis prodigia, quæ legentibus ipſe prædicat ac referat; Circa annum 1654. Theologiam in Seminario S. Maglarii legere aggreſſus eſt, ubi pariter Collationes ſuas in Patres, Hiſtoriam & Concilia inſtituens, ad annum uſque 1688. perduxit. Hanc occupationem negotiola aliqua quies identidem intercipiebat; qua enim erat apud ſummos Præſules opinione, editiones Operum, quæ paraverat, tum ab ipſis, cum ab Oratorii præſidibus juſſus capeſſiva. Commentariis de Gratia, & Diſſertationibus in Concilia præmiſſis, Dogmata Theologica, de quibus ſupra, & Commentariis de Gratia, multo quam prius aſtiores, emiſit in publicum. Exceperunt hæc omnia Opus de Diſciplina, tum & varii Traſtatus de Jejuniiſ, Feſtis, Officio Divino, Eccleſiæ unitate, veritate & mendacio, Eleemoſynis & recto uſu bonorum temporalium. Singula hæc Opera legentes ad prodigioſam ſacræ item & prophanæ eruditionis copiam hærent attoniti; nec minus eſt admirationi acumen illud ſingulare præſtantiffimi Authoris, quo intima quæque Platonicæ Philoſophiæ arcana, cum res poſcit, pervadit & referat.

Eo ſtudio, quo ſe olim in Authorum Paganorum leſtione exercuerat, minus contentus, idem demum ſtadium emenius eſt, ediditque Methodum legendi, ut Chriſtianum decet, Authores Philoſophicos, Hiſtoricos, Poeticos, ſedulo ac luculenter in eo

VETUS ET NOVA
ECCLESIAE
 DISCIPLINA
 CIRCA BENEFICIA ET BENEFICIARIOS,
 DISTRIBUTA IN TRES PARTES,

Quae & ipsae in tres libros singulae distributae sunt.

PARS PRIMA,

IN QUA AGITUR

- Lib. I. De primo Cleri Ordine.
- Lib. II. De secundo Cleri Ordine.
- Lib. III. De Monasticis Congregationibus.

LIBER PRIMUS,

De primo & principe Cleri Ordine, de Episcopatu & omnibus ejusdem gradibus, de summo Pontifice, de Patriarchis & Exarchis, de Primatibus & Archiepiscopis, de Metropolitanis & Episcopis.

DE PLENITUDINE SACERDOTII IN EPISCOPATU,
 de variis ejus gradibus, de Papa.

CAPUT I. P. I. I. I. I.

De Episcopatu in genere, prout omnes Episcopatus gradus amplectitur, esse in coplenitudinem, summumque apicem spiritualis & sacerdotalis imperii.

- I. Christus Ecclesiae suae summus atqueque rex est, & aeternus Pontifex.
- II. In cuius se receptus, & Pontificatum suum splendidissimum sibi explicaturus, eiusdem vicarius & minister suus ante in terris Ecclesia praesent.
- III. Si fuerit Apostolus, & Episcopi, Apostolorum successores.
- IV. Hoc in consuetudine usque Pontifici sui & sacerdotis imperio, ut ipse erat consentaneum.
- V. Non ergo Episcopatus mens est extensus Presbyterali Ordine, ut facile dicitur, si Episcopatus spectet qualem quantamque vel Civitas vocatur, vel Apostolus extramuram venerit.
- VI. Non aliud vel Perius vel Hieronymus inveniunt, quae inter ecclesiae sui Ecclesiam & sui Episcopos admittentem fuisse, & ut tunc quidem fuisse, ut omnes Presbyteri tribus & potestate Episcopali pollerent.
- VII. Qui prout sunt Ecclesiarum summas & pariter, Apostolorum Ordine & novum suum necessitates.
- VIII. Praedictis verbis, Ecclesiarum populo, gentium concessis, civitatum administratis, Episcopos demonstranda erat.
- IX. Ut Episcopatus natura, indoles & maiestas clarescat, in suo maxime fonte splendens est, in Christo & in Apostolis.

- X. Cum Presbyter Episcopali Ordine vocatur, tantum plenitudine & summa potestate sacerdotis donatur, qua eandem potest.
- XI. Ut primus Episcopus inauguratus est, ipsa Presbyteratus nomina persequitur longe splendidiora; eorumque splendore.
- XII. Presbyteratus nomina non sibi nisi ab Episcopo recipiunt cum Presbyteri.
- XIII. Sacerdotium sicut Episcopus vocatur, quod eius plenitudinem solum obtinet.
- XIV. Non minus Christus instituit, Episcopus efficit, Presbyter vocatur.
- XV. Episcopi apud omnes & sanctorum ea est, ut non solum Sacerdotium imperant, sed & eius imperandi vim & facultatem.

Sempiternus Dei Filius in terra & in carne nostram delapsus, ut novae legis, novique sacerdotii fundamenta poneret, lex esse vobis anima humanaque idem Pontifex esse voluit, Aeterna & incorruptibilis veritas, Verbum factis qui est ante saecula, esseque Lex ipsissima & Legislator verissimus, nosque se carni immundere in tempore dignatus est, atque ita Sacerdos & sacerdotum sui novi victimae ipsorum evasit. Lex nova, auctore Paulo, novo sacerdotio fulcenda erat. Pontifex numeris omnibus absolutus, Lex ipsi viva & vegeta populorum est. Ita imperii populorum nullo locorum, nullo temporum sine circumscriptibili, Lex non potest esse, nisi sempiterna Veritas.